

Paul Bilbao, Kontseiluko idazkari nagusia

“UPN-K ERABILTZEN DUEN ARGUDIO BERBERA ERABILI DU IZQUIERDA-EZKERRAK”

Kontseiluak manifestazioa deitu du Iruñean ekainaren 4rako: *Bide eman euskarari. Euskaraz bizi nahi dugu*. Lau alderdiko gobernuari babesa emateko eta eskatzeko antolatu dute. UPNren oldarraldien aurrean herritarren babesa izango dute, baldin eta neurri ausartak hartzen baldin badituzte. Gobernuak kide den Izquierda-Ezkerraren jarrerak harrituta dauka Kontseilua.

Onintza Irureta Azkune

@oirureta

ARGAZKIA: DANI BLANCO

Ekainaren 4an manifestazioa Iruñean. Gobernuak ez dago UPN. Zergatik manifestazioa?

Zergati horri erantzuteko egokiena manifestazioaren leloari erreparatzea da, *Bide eman euskarari. Euskaraz bizi nahi dugu. Bide eman euskararik baditu bi mezu, bat gobernuari begira*. Badakigu nondik gatozen, gobernu aldaketa egon zenean espektatiba asko sortu ziren, aldaketa euskaratik eta euskaraz izango zela, alegia. Egia da, eta guk esaten dugu, aldaketa batzuk egon dira, beste keinu bat dago gobernuaren aldetik. Euskalgintzatik ikusi dugu, atek irekitzen zaizkigu.

Lehen ez bezala.

Lehen atek ere ez zitzaizkigun irekitzen. Guk beti esaten dugu, egiten diren gauzak aitortu behar dira, baina gure ustez urrats eragingarriagoak eman beharko lirarteke. Zergatik? Gatozen tokitik gatz, denok dakigu UPNk zer-nolako politika zitala egin duen herritarren aurka. Injustizia horiei guztiei aurre egiteko neurri ausartagoak beharko lirarteke.

Manifestazioa baliatu nahi dugu gobernuari esateko, “Bide eman euska-

rari!”, eta gu guztiok hor egongo gara. 2010ean egin genuen manifestazioa etortzen zait gogora. “Aski da!”, “Baztertzen gaituzue!”, “Ez dago eskubiderik!” ziren orduko mezuak. Oraingoa bestelakoa da, zentzu positiboa du, “hemen gaituzue” esatera gatz. Teorian, konplizitatez jardun beharko genuke.

Badakit herritarrentzat agian mezua ulertzea zaila dela, Nafarroan kalera atera garenean salatza atera izan garrelako, eta oraingoan ez goaz salatza eskatzera baizik. Iruditzen zaigu aukera errealak egon daitezkeela euskarari bide emateko, euskalgintzaren, gizartearen eta gobernuaren artean.

Leloak bi mezu dituela esan duzu.

Bigarrena, *Bide eman euskarari*, justiziazkoa delako, oreka soziala bermatzeko beharrezkoa delako. Nafarroako Gobernuak erabaki interesgarri batzuk hartu izan dituenen (eta hartu izan ditu), harritu gaitu nola oldartu diren sektore batzuk, hain zuzen ere justiziarren izenean hitz egiten duten sektoreak, diskriminazio ezaren inguruan hitz egiten dutenak. Ez, ez, barkatu, ez gaude batere ados. Hizkuntza eskubideen alde egitea oreka sozialaren alde egitea da,

justizia sozialaren eta berdintasunaren alde egitea. Ulergaitza egin zaigu, beste gai batzuetan nola altxatu diren, “bai, bai, Nafarroa justuago bat eta herritarren arteko bereizkeriak eragingo ez dituen Nafarroa behar dugu”, eta hizkuntzari dagokionez gobernuak keinuren bat egin duenean apartheid batzuk amaitzeko, nola aldatu diren!

Zuek uste baino motelago al dabil gobernuak?

Bai. Denok bagenekin UPNk euskarekin bandera egingo zuela, edozein neurri handi edo txiki hartuta UPN oldartuko zela. Oso esanguratsuak izan ziren UPNren Kongresuan Esparzak egin zituen adierazpenak: “Gu gobernura itzultzen bagara eremu ez euskalduneko eskolak itxiko ditugu”. Hori bagenekien. Baina UPN aztoratzen delako gu ezin gara kikildu. Oinarritzko eskubideez ari gara, eta arrazoa daukagu, eta ez naiz termino politikoetan hitz egiten ari, orain oldartu diren horiek justizia soziala aldarrikatzen dutenean gauza bera eskatzen dute. Beste gai batzuetan zelako neurri ausartak edo interesgarriak hartu diren berdintasuna bermatzeari begira, eta euskararen gaian... Batetik,

“Gobernuak erabaki interesgarri batzuk hartu izan dituenean (eta hartu izan ditu), harritu gaitu nola oldartu diren sektore batzuk, hain zuzen ere justiziaren izenean hitz egiten duten sektoreak, diskriminazio ezaren inguruan hitz egiten dutenak. Ez, ez, barkatu, ez gaude batere ados”.

UPNk bandera egin zuen gai horrekin. Bestetik (eta kezka handiagoa sortzen digu), akordio programatikoa sinatu duten lau alderdi horietako baten jarrera ez zaigu logikoa iruditzen.

Alderdi guztiek ez dute jarrera bera. Izquierda-Ezkerrarentzako mezua al da zuena?

Esaten dute gobernu ez dela inoren gobernu. Alderdi guztiek esan didate. Esaten dutena da: akordio programatikoa daukagu eta gobernuari dagokio akordio hori kudeatzea. Baina akordio horrek arazo handi bat dauka, desadostasunak tarteko Euskararen Legeari ez diote heldu. Onartezina da. Hamarkadatan Nafarroako gizartearen behin eta berriro aterata da esanez ezin dela onartu Tuterako herritarrei eta Baztan-goari eskubide desberdinak aitortzea. Teorian aldaketarako diren alderdiak mahaiaren bueltan jartzen dira eta... (mahaitik papera erortzeko keinua egin du) jausi egiten zaie. Hala diote: “Ez, hemen desadostasunak daude”. Oinarritzko eskubideen inguruko araudia eta desadostasunen kaxoian sartzen da?

Lau alderdiak ados dauden kontuetan ere kezkak ditugu, zeren adostasune-

tan jartzen zuen UPNk abian jarritako dekretu murriztaileak bertan behera geratuko zirela. Oraindik dekretu horiek indarrean daude.

Zer da premiazkoena?

UPNk dekretu bidez, beraiek deitzen dioten eremu mixtotik euskara desagerraraztea lortu zuen. Dekretua sortu eta hurrengo egunean, Nafarroako administrazioko eraikin guztietatik kendu zituzten euskarazko errotiluak. Hori indarrean dago oraindik Nafarroan.

Premiazkoena dekretu hori bertan behera uztea da. Gobernu hartu eta lehenengo egingo zuten gauza izango zela uste nuen. Dekretu horrek karga sinboliko handia izan du Nafarroan: “Euskara ez duzu ikusi ere egingo”.

Izquierda-Ezkerraren jarrerak harritu zaitu.

Jarrera batzuk ez datoz bat beraien oinarritzko printzipioekin, eta zilegi bekit halako gauza bat esatea. Iruditzen zait hizkuntza eskubideen inguruan esaten dituztenak oinarritzko printzipioen kontra doazela.

Euskararen Legea soilik ez, zerrenda bakarra, lan deialdia... horiekin ere gertatu da. UPN badakigu zer den, bai-

na harrigarriagoa izan da beste alderdi batzuen jarrera [Izquierda-Ezkerra eta Podemos]. Oso larria da. UPNk erabiltzen duen argudio berbera erabili du Izquierda-Ezkerrak. Euskararen Legearen aldaketa Izquierda-Ezkerrak sustatu zuen. Zuk corpus juridikoan aldaketa bat egingo baduzu, jakin behar duzu aldaketa hori egikaritzeko neurri politikoak hartu beharko direla. Zuk uste baduzu Fustiñanan edo Cascanten eskola publikoan euskaraz ikasteko eskubidea bermatu behar dela, pentsatu behar dut ohartuko zarela hango lanpostu batzuetan euskara jakitea derrigorrezkoa izango dela, irakasleak beharko direla. A ez, hori diskriminatzailea da. Orduan nola bermatuko dituzu eskubide horiek? Faborez, serioak izan behar dugu. Ezin gara ibili argazkiaren bila, esanez, “gu izan gara eremu ez euskaldunean eskola publikoetan umeei euskaraz ikastea ahalbidetu dugunak”. Bai, baina neurriak hartzen hasi eta aztoratu egiten zarete.

Oraindik ia hiru urte geratzen zaizkio gobernuari.

Erabaki ausartenak hasieran hartu behar dituzu. Lehenengo urtean erabakiak hartuta, gero badituzu beste hiru urte modu pedagogikoan azaltzeko zergatik egin duzun hori. Bestalde, lehenengo urtean hartutako erabakiak hurrengo hiru urteetan lausotzen dira. Erabaki hura, hain potentea zena, azkeneko urtean erdi ahaztuta dago. Eta azken urtea urtegiak zabaltzeko da.

Aukera galdia izango al da agintaldia?

Sinesbera naiz. Itxaropena daukat. Horregatik erabaki dugu manifestazioa egitea. Ez goaz salatzeraz. Zure lehenengo galdera oso logikoa zen, UPN ez dago eta manifestazioa? Uste dugu oraindik aukera erreala daudela, borondatea baldin badago. Horregatik, gizartearen zati handi bat, euskaraz bizi nahi duen gizarte hori, laguntzeko prest dagoela erakutsi nahi dugu. Zaila da azaltzen baina oso jite desberdina daukate oraingo manifestazioak eta 2010ean egin genuenak. Oraingoa agian zailagoa da jendea transmititzea. Askoz errazagoa da “UPN kanpora!” esatea.

Manifestazio hau da gobernuari erakusteko neurri ausartak hartzen baldin baditu babes soziala izango duela, babesa izango duzu eta eskatzen dizugu neurri ausartak hartzea. ■